

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 49.

28. Kwietnia 1820

Wiadomości zagraniczne.
Hiszpania.

Król przyjął tytuł konstytucyjny: „Król Hiszpanii i obu Indyy“ moneta będzie miała napis: *Ferdinandus VII., dei gratia et constitutione monarchiae, Hispaniarum rex.* (Ferdynand VII. z Łaski Bożej i przez Konstytucyę Król Hiszpański). Stany (*Cortes*) zwołane są na dzień 9. Lipca; liczba Członków oznaczona jest na 180, z tych 149 z Hiszpanów a 30 z osad; ostatni wybierani będą uprzednio z Amerykanów w przebywających w Hiszpanii.

Król przyjął prośbę uwolnienia Xiążęcia Infanta do Pułkownika pierwszego pułku gwardyi, i stopień ten nadał Xiążęciu d'Anglona, bratu Xiążęcia Ossuna.

Jenerał Santocildes mianowany jest Inspektorem piechoty a Jenerał Porucznik Vitalba Inspektorem jazdy. Xiąże del Parque mianowany Posłem na Dworze Francuzkim, wymówił się od poruczonego mu obowiązku. Król mianował na jego miejsce Margrabiego Santa Cruz, który takowe na d. 23. przyjął. Wyrokiem z d. 20. Marca rozkazał Król wszystkie dobra i dochody należące Inkwizycyi obrócić na zaspokoienie długów Królowych.

Kapitan okrętowy Don Pedro Agar mianowany jest Jenerałnym Kapitanem Prowincyi Gallicyi i naczelnym Wodzem wojsk lądowych. Dowództwo Prowincyi Quipuzcoa na miejscu zmarłego pod Gram w swej Oyczyźnie podczas ostatnich wypadków Jenerała Areizaga, oddane jest Jenerałowi Mendizabal.

Gazeta Madrycka z d. 23. Marca zawiera wiele urzędowych aktów i listów względem ostatnich wypadków Kadyxeńskich, i przyrzeka następnie donieść o wszystkim co dojdzie do wiadomości Rządu.

Pierwszy akt jest list urzędowy Admirala Don Juan Maria Villavicencio Jenerała Kapitana Wydziału morskiego w Kady-

zie, datowany z d. 11. Marca do Ministra marynarki, list ten wystawia krwawe rozruchy zaczęte na d. 10. Marca i zgadza się dosyć z powyższem doniesieniem. W innym zaś liście datowanym w zatoce Kadyxeńskiej d. 15. Marca na pokładzie okrętu liniowego *Normaneya*, potwierdza tenże Admirał odebranie wyroku Królewskiego z d. 8., zawierającego wiadome przyrzeczenie Króla z przysiężenia Konstytucyey Stanów (*Cortes*). Spodziewa się, iż te wypadki odmienią postępowanie będącego na wyspie Leon wojska, które ieszcze zdaje się być nieprzyjacielskiem; powstancy nie zamiechali bynajmniey obwarowania się, wysypali niedawno nową bateryę na brzegu niedaleko młyna w Santivanez, i z tego powodu (Admiral ten), dla ostrożności kazał zająć inne miejsce okrętom wojennym. Na końcu tych listów urzędowych, donosi, iż pomieniona baterya d. 15. około południa zaczęła sypać ogień przeciwko warowniom Cortadury. W trzecim liście urzędowym, z dnia 16. donosi tenże Admirał, iż nocy poprzedzającej batalion del General czyli Guidów (*Guias*), który pierwszy zaczął do Ludu strzelać, wsiadł na okręt i udał się do Santa Maria. W nocy następującej ma być posłany także batalion de la Lealtad (Wierności), spodziewają się, iż przez oddalenie tego wojska w najwyższym stopniu zniechęconego od mieszkańców Kadyxu przywrócona będzie spokoynosc w tem nieszczęśliwym mieście. Dalej donosi tenże Admirał, iż na d. 16. o godzinie 5 wieczorem przybył Officer wysłany od Quirogi przed warownię Cortadury, z wezwaniem zawieszenia wszystkich bróków nieprzyjacielskich, ponieważ przyzięcie Konstytucyey przez Króla odeymie wszystkie powody do dalszey niezgod. Stosownie do tego wezwania dowodzący w Cortadurze Jenerał Ferraz udał się do San Fernando dla poczynienia potrzebnych aktów. Kroki nieprzyjacielskie tymczasowie zawieszono.

Najnowsze listy urzędowe umieszczone w gazecie Dworskiej Madryckiej, datowane

są d. 17. Marca w Puerto de Santa Maryia, i przesłane Ministrowi wojny przez Kommissarza Królewskiego wysłanego do rozpoznania zaszłych wypadków w Kadyxie. Don Pedro, donosi w tych listach o nadejściu do Xeres pomienionego batalionu Guidów. Dnia następującego spodziewano się batalionu de la Lealtad i powoli wszystkich wojsk załogi Kadyxenskiej, które się sprzeciwiły ogłoszeniu Konstytucyi. Don Pedro nastaje na oddalenie tych dwóch mężów, którzy jeszcze teraz mieli naczelne dowództwo w Kadyxie; Jenerałów Valdes i Campana (o nich to mowiono z początku jakoby mieli zginąć) i narowio ukaranie sprawców owych krwawych wypadków zaszłych na d. 10. W tych listach najważniejszą jest wiadomość przy końcu, zawierająca co następuje: „Jenerał Freyre wyruszył dnia dzisiejszego rano do Utrera, gdzie ścignąć ma dywizyie będące dotąd pod rozkazami Jenerałów Josef O'Donnell i Cruz; zamiarem jego jest dowiedzieć się z jakiego powodu Hrabia d'Abisbal pokazał się w Kordowie gdzie miał przybyć na czele wojska.“

O tym samym wypadku pokazania się Hrabiego Abisbala w południowej Hiszpanii, donosił już Jenerał Freyre na d. 14. i 15. do Madrytu i żądał w tej mierze rozkazów. Ostatnie doniesienie Freyra z d. 15. zawiera: „Ponieważ Jenerał Hrabia d'Abisbal zbliża się do tej Prowincyi (Andaluzyi), kazałem przeto wyruszyć pierwszey dywizyi przeciwniemi; postępować ona będzie dopóty, póki się nie dowiem czyli Abisbal działa stosownie do rozkazów Króla; w przeciwnym razie będzie ogłoszony za buntownika. Inne wiadomości umieszczone w Konstytucyoniście z d. 4. b. m. donoszą, iż w Kordowie byli dway bracia Hrabiego Abisbala, Józef i Alexander O'Donnellowie.

Do d. 17. Marca municypalność Kadyxenska z boiaźni obecnych wojsk nie wazyła się ogłosić Konstytucyi Stanów (*Cortes*).

Król potwierdził wszystkie urzędy i godności Jenerała Porucznika Don Villacampa i Marszałka polnego D. J. Espoz y Mina. Pierwszy mianowany jest Jenerałnym Kapitanem Catalonii drugi Jenerałnym Kapitanem Nawarry. Jenerałnym Kapitanem Granady mianowany jest Margrabia Campo Verde, a Jenerałnym Kapitanem Walencyi Brygadyier Hrabia Almodavar. Wszyscy czterech Jenerałowie Kapitanowie, mieysca te, na które zostali wyniesieni, już sobie sami przywłaszczyli podczas ostatniej rewolucyi. (Przeszły Jene-

ralny Kapitan w Catalonii Jenerał Castanos opuścił na d. 14. Barcelonę, następcą jego chcąc go zastąpić od zniewagi dał mu zastępną wojskową).

Do tych czasowy Minister Skarbu Don Antonio Gonzales Salmon, ieden z dotychczasowych Ministrów, który swoy piastował urząd, wziął teraz uwolnienie, zastąpił go Don Josef Canga Arguellas ieden z najsławniejszych Członków Stanów (*Cortes*) w Kadyxie, po rozwiązaniu których wygany był do Ceuty. Do jego przybycia powierzony został zarząd skarbu Don Jakóbowi Maria de Parga i Puga (byłemu Kommissarzowi obrachunkowemu żądań poddanych Hiszpańskich w Paryżu.)

Chociaż już na d. 10. doszła była wiadomość do Sarrogossy o wyroku Królewskim przyrzekającym zaprzysiężenie Konstytucyi Stanów (*Cortes*), iednak tameczna Junta wydała manifest, oświadczający, że w ten czas tylko wierzyć będzie, kiedy Król złoży przysięgę w ręce Zgromadzonych Stanów (*Cortes*).

Przez nadzwyczajną sposobność, nadeszły do Paryża wiadomości z Madrytu, dochodzące do dnia 28. Marca. Wieczorem wprzody przybył goniec do tego miasta z Andaluzyi z wiadomością, iż Konstytucya Stanów (*Cortes*) ogłoszoną została na d. 20. w Kadyxie. Przy odejściu gonca druga dywizya już onę zaprzysięgła; podobnie uczynić miała pierwsza dywizya wojska jeszcze tego samego dnia.

Dnia 20. o 9 godzinie wieczorem przybyli do Puerto Santa Maryia z Carracas Jenerałowie: Hrabia Calderon, D. Stanisław Salvador i D. Blas Fournas aresztowani przez Pułkownika Quirogę wraz z innymi Officerami w dzień nowego roku, w którym wybuchło powstanie. Dnia tegoż postanowił Jenerał Freyre posłać do Kadyxu Marszałka polnego D. Francisco Ferraz i Brygadyiera D. Manuel Jaureguy dla zmienienia Jenerałów Campana i Valdes, którzy przybyli dnia następującego do głównej kwatery do Puerto Santa Maryia i czekać mają dalszych rozkazów. Jenerał Freyre na żądanie Pułkownika, D. Filipe de Arco-Aguero dał paszport Podpułkownikowi Don Facundo Infantes do Madrytu, który uładz się ma z różnemi przetożeniami od Pułkownika Quirogi do Króla. (Gazeta *Renomé*, zawiera w przypisku do listu datowanego z Madrytu pod d. 28., iż Jenerałowie Freyre i Villavicencio aresztowani zostali w Kadyxie ponieważ są w podeyrzeniu, że byli powodem do wypadków Kadyxenskich i dali rozkaz wojsku strze-

lania do Ludu. Obadwa są w więzieniu i oczekują wyroku.) Pomimo powyższych wiadomości nadeszły listy urzędowe datowane z d. 23. Marca od Jenerała O'Donoju, któremu Król powierzył dowództwo w ostatnich czasach nad wojskiem w Andaluzji. Jenerał O'Donoju spodziewa się wkrótce przywrócenia pokoju w tej okolicy, i nie zdaje się obawiać powtórzenia krwawych wypadków z d. 10. Na d. 25. udać się miał do Puertc de Santa Maryia a ztąd do Kadysu dla obejrzenia wojsk tamecznych.

W Gallicyi panować jeszcze ma wielkie zaburzenie. Uzbriała milicja, która zebrać się ma w obozie pod Villafranca. Arcybiskup Santiagoński i Biskup z Lugo i Orense porzucić mieli swoje stolice i uciec do Portugalii poczem dobra ich zabrano.

Wiadomość rozgłoszona w Madrycie, iakoby w nowy rok na wyspie Cuba ogłoszoną bydź miała Konstytucya Stanów (*Cortes*), nie zdaje się zupełnie potwierdzać; ponieważ późniejsze listy z Hawanny datowane z d. 31. Stycznia nadesłane do Charlestonu, nie o tem nie namieriają.

Wielka Brytania i Irlandya.

D. 27. Marca przybiegł goniec od Królowey z Rzymu do Londynu, miał ón przywieść listy datowane pod d. 16. t. m. do Lorda Liverpool i Castlereagha, do P. Brougham i innych osób zspowiadających niebawym powrót tej Xiężniczki.

D. 27. Marca w Sądzie (Assis) w Yorku słończono sprawę Hunta po dziesięciodniowym rozpoznawaniu. Hunt i czterech jego współwinowayców mianowicie: Józef Johnson, John Knight, Józef Healy i Samuel Bamford uznani zostali przez Sędziów (Jury) za winnych: z powodu że przy chorągwiach nieprawnych miewali Zgromadzenia przeciwne prawu w zamiarze, wzbudzenia niechęci i wstrętu w umysłach wierznych poddanych Króla ku istniającemu Rządowi i Konstytucyi tegoż kraju i że obecni byli sami na temże Zgromadzeniu. "Moorhouse, Jones, Wild, Swift i Sparten uznani zostali za niewinnych." Wyrok przeciwko Huntowi i innym wspólnie z nim wskazanym, iako też przeciwko Sir Francis Burdett, który iak wiadomo uznany za winnego w Sądzie (Assis) w Leicester zapadnie w Sądzie Królewskim Kingsbench w pierwszym tygodniu po Świętach Wielkanocnych. Tymczasem wskazany jest Hunt na 2000, Johnson na 1000, a Bamford i Healy każdy z

tych na 500 funtów szterl., i na stawienie rękojmi że przez miesiące 6 spekoynie i przyzwoicie sprawować się będą.

D. 28. popołudniu oskarzeni zostali przez wyższy Sąd Grand Jury o zbrodnię Stanu: Thistlewood, Davidson, Ings Brunt, Tidd, Wilson, Harrison, Bradburn, Shaw, Bragge, Gilchrist i Coaper.

Mówią, iż Sir Francis Burdett i Hobhouse, d. 6. Kwietnia przejeżdżać będą tryumfalnie przez Westminster, i uroczystość tę zakończą wielką ucztą w oberzy pod koroną i kotwicą.

Lord Charles Sommerset, do tych czasowy Gubernator na przylądka Dobrey Nadezi przybył na statku woiennym Sappho do Portsmouth. Okręt stał na kotwicy przed wyspą S. Heleny. Bonaparte był zdrów. Naywiększe jego zatrudnienie jest w ogrodzie. Lord Sommerset chciał z nim mówić; lecz Bonaparte odmówił mu tego. Na przylądku miał niegdy dowództwo Jenerał-Major Dorbin. Sappho opuścił przylądek na d. 13., a S. Helenę na d. 27. Stycznia. Nowe mieszkanie dla Bonapartego było prawie naukończoniu. D. 9. Lutego zabit piorun trzech ludai na okręcie Sappho a wielu ranit.

Xiążę Sapieha, przybył do Londynu, ma ón zamiar przedsięwziąć podróż przez połączone Królestwa, dla oglądania różnych zakładów publicznych, fabryk i rękodzielni.

Francya.

Król pracuje codziennie z Ministrami; po ostatniej chorobie Król doznaie jeszcze tylko lekkiego bólu w nodzę i nie ma apetytu do iedzenia.

Monitor z 3. b. m. zawiera rozporządzenie Królewskie z d. 1. b. m. którym siedem osób następujących, mianowanych zostało Członkami Kommissyi cenzuralney, ustanowionej rozporządzeniem umieszczonem w Numerze 93/47 gazety. Mianowicie: PP. D'Andresel, Jeneral-Inspektor nauk; Auger, Członek Akademii Francuzkich; Baudus, D'Erigny, były Rektor Akademii Grenobleskiej; Lagard de Cherval, Lourdoux i Mazure, Jeneralny-Inspektor nauk.

Drugie rozporządzenie Królewskie z dnia powyższego mianuje 9 Członków npoważnionych do Rady nadzorczej cenzuralney, imiona ich są następujące: Boyer, Verges, Ollivier i Voisin de Gartempe, Rady Królewscy przy Sądzie kassacyinym; Briere de Surgy. Prezes w Izbie obrachunkowej

Królewskiej; Tarrible, Kalkulator; de Mer-ville, Prezes; Lapoitevin i Larrier, Radcy Królewskiego Sądu Paryzkiego.

Kommissyia cenzuralna zaczęła swoje urzędowanie na d. 3. Kwietnia i zdaie się, przynajmniej jak to gazety Paryzkie z d. 4. Kwietnia donoszą, iż nie bardzo surowo postępuje.

Późniejsze wiadomości zapewniają, że księgarz Correard wydał istotnie uwiadomienie o pismach ulotnych po 30 centymów. Podobnie i księgarze bracia Baudouin przyrzekają zbierać i wydawać w tomach, pod tytułem: „Monitor mały“ artykuły te, które w Paryżu i po Prowincyach Cenzura wykryli.

Autor Dziennika wydawanego w Strasburgu, pod tytułem: „Patriota Alzacyi“ ogłosił, iż nie będzie dopóty onegoż wydawał, dopóki zawieszoną będzie wolność druku.

Gazeta Francuzka twierdzi, że Dzienniki liberalistów wymyśliły sobie wybieg, by niepodlegać Cenzurze. Księgarz w Palais-Royal donosi, iż od przyszłego Poniedziałku począwszy, dostać u niego będzie można co dzień wielką liczbę pism ulotnych politycznych, składających się z jednego lub dwóch arkuszy po 30 centymów. Ktoby zamowił sobie pewną liczbę, może ich mieć za 25. centymów, i t. d.

Sprawy względem wyrażen buntowniczych, o których od niezmiernie czasu już mało było słyhać, zaczynają być częstsze.

Gazeta wyższej Maryny donosi, iż w Chaumont aresztowano P. Deguidi, rodem z Neapolu Inspektora Akademii w Metz, obwinionego o utworzenie potajemnego towarzystwa przeciwnego prawu, z powodu wyjawienia swojego zdania przed dwoma osobami, które go doniosły Prokuratorowi Królewskiemu. Ten badał P. Deguidi, który dotąd ieszoze ma siedzieć w więzieniu.

P. Benjamin Constant ogłosił dzieło pod tytułem: „O Konstytucyi jak ona Ministeryum ułożyła w roku 1820.“

Szwecyia i Norwegia.

Król przestał niedawno listy do Kollegium Woyny, do Zarządu marynarki i do Jenerałów Adjutantów woyska i flotty, następującey treści: W celu czuwania około dobra kraju, widzimy się być zniewolenymi rozporządzić; a misnowicie: wszystkie przedmioty i papiery dotyczące się obrony twierdz, których ogłoszenie mogłoby być niebezpiecznem dla kraju, nie mają być obowane w Archiwach Władz wspom-

nionych, lecz powinny być zachowane szczególniey przez Naczelników tychże, i żaden dokument nie ma być nikomu wydany, skoro do tego Naszego szczególnego niewydamy zezwolenia.“

R o s s y i a.

Kuryier Litewski z d. 8. i 10. Marca umiescił Instrukcyę dla Senatorów, przeznaczonych do Gubernii dla pozyskania zaległych niedopłat skarbowych. Podpisał ją Prezes Wydziału Ministrów Xiążę Łopuchin. Podług teyże Instrukcyi z powodu niezwyčajnego w niektórych Guberniach zebrania się niedopłat skarbowych wyznaczony jest do kaźdey z tych Gubernii jeden Senator, który przedsięwziezie szybkie i stanowcze środki, ku ich uzyskaniu; maią moc i obowiązek sprawdzenia i przekonania się, czyli Władze tak podrzędne jak i wyższe pełniły należycie w tey mierze swoją powinność i czyli pełnienie to nie kończyło się tylko na samych formalnościach. W razie dosurzeżenia winy ze strony zwierzchności miejscowey, lub innych Władz Rządowi guberniialnemu podległych, Senator, podług awagi swojej, winnych pomsuwa od urzędów, odda pod Sąd, albo nałoży im karę pieniężną, maiąti onych tymczasowie aż do zupełnego wybrania niedopłat zaprzeczywszy. Jeżeli winnymi okażą się Gubernator Cywilny lub Wicegubernator, wtedy Senator uwiadomi ze zdaniem swoim o pierwszym, Ministra spraw wewnętrznych, o drugim, Ministra Skarbu, który uczyni przedstawienie Cesarzowi. Sam zaś Senator po przyrzeczeniu kaźdego rodzaju niedopłat i użytych ku ich pozyskaniu kroków, trzymając się przepisów z 16. Maia 1814, d. 23. Lutego 1816 i 7. Listopada 1818, wyda stosowne naysurowsze zalecenie do Władz mających niedopłaty te pozyskać, wskazując im środki do tego naysprościeysze i nayskuteczniejsze zastosowane do różnych rodzajów tychże zaległości. Senator do tego upoważniony, nie przestając na samem tylko rozrządzeniu, sprawdzi działania Władz osobiście, lub przez właściwych do tego Urzędników; postępując z winnymi podług surowości powyżey okrysoney. Jeżeli Senator odkryje, że niektóre niedopłaty, są dla prawnych przyczyn niezyskanemi, zrobi wniosek o rozłożenie ich na terminy lub podług okoliczności o ich zniesienie i poda go Ministrowi Skarbu do zatwierdzenia. Podobnież o wszystkich przedsięwziętych w tey rzeczy czynnościach zawiadomi Ministra Skarbu, i doniesie o tem także Rządzącemu Senatowi. Wydatki na wysłanie Senatora, zyskiwane będą z tych, którzy tych niedopłat okażą się winnymi.